

PROMOVAREA ȘI PROTEJAREA DREPTURILOR OMULUI DE CĂTRE CONSILIUL EUROPEI

ISABELA STANCEA*

Abstract:

Since its creation in 1949, the Council of Europe has been the symbol of peace and cooperation between states. Since 1989, when democratic values were propagated in Europe, the organization has acquired a new political dimension. Today, the Council of Europe symbolizes the commitment of over 820 million citizens in the field of human rights, democracy and the rule of law. The Council of Europe seeks solutions to the main problems that grinds contemporary international society ó racism, terrorism, organized crime, corruption, drug addiction, human trafficking, cloning, environmental protection, health, etc. ó and considers that these problems could be solved only through close cooperation between the Member States. But the Council of Europe is not concerned with defense issues.

Keywords: human rights, democracy, international organization

Résumé:

Depuis sa création en 1949, le Conseil de l'Europe a été le symbole de la paix et de la coopération entre les États. Depuis 1989, lorsque les valeurs démocratiques ont été propagées en Europe, l'organisation a acquis une nouvelle dimension politique. Aujourd'hui, le Conseil de l'Europe symbolise l'engagement de plus de 820 millions de citoyens dans le domaine des droits de l'homme, la démocratie et la primauté du droit.

Le Conseil de l'Europe cherche des solutions aux principaux problèmes qui broie la société internationale contemporaine - le racisme, le terrorisme, le crime organisé, la corruption, la drogue, le trafic humain, le clonage, la protection de l'environnement, la santé, etc. - et estime que ces problèmes ne pourraient être résolus que grâce à la coopération étroite entre les États membres. Mais le Conseil de l'Europe n'est pas concerné par les questions de défense.

Mots-clés: droits de l'homme, démocratie, organisations internationales

Scurt istoric

Reorganizarea continentului european după al doilea război mondial a readus în prim plan ideea unei Europe unite. Deși născută cu câteva secole în urmă, efectivitatea acestei idei aparține totuși secolului XX¹.

Oricât de paradoxal ar părea, războaiele sunt unul din principalele motoare ale evoluției politice și sociale; amintiți-vă doar de dezvoltarea drepturilor femeilor după primul război mondial. Ideea creării Consiliului Europei constituie unul din rezultatele majore ale mișcărilor populare dornice să reformeze societatea și să instaureze o pace durabilă în urma celui de-al doilea război mondial. Așa cum declara Winston Churchill într-un discurs celebru pronunțat la Zurich în septembrie 1946: „Trebuie să construim un fel de State Unite ale

Europei. Este unicul mijloc de a permite sutelor de milioane de muncitori să regăsească bucuriile simple și speranțele care fac ca viața să merite a fi trăită... De ce n-ar exista un grup european capabil să dea un sentiment de patriotism extins și de cetățenie comună popoarelor înspăimântate ale acestui continent turbulent și puternic?”² După această declarație a fost creat Consiliul Europei.

De altfel, în această perioadă, au existat multiple dezbateri cu privire la organizarea unei Europe unite în urma cărora au fost conturate pregnant două teorii: prima viza o cooperare interguvernamentală, care să protejeze suveranitatea statelor membre, iar cea de a doua prevedea o unificare a teritoriilor și a suveranităților, adică o federație. Drept urmare, se semnează la 5 mai 1949 statutul primei organizații europene, fondată de europeni pentru europeni: Consiliul Europei. Intrat în vigoare la

* Asist. univ., Universitatea Constantin Brâncoveanu, Pitești.

¹ A se vedea Andrei Popescu, Alina Dinu, Ion Jinga, *Organizații europene și euroatlantice*, Ed. Economică, București, 2005, p. 21.

² http://www.coe.int/AboutCoe/media/interface/publications/europe_a_decouvrir_mo.pdf.

3 august 1949, Statutul Consiliului Europei oferă perspectiva unei Europe a păcii, cooperării și înțelegerii. Primele sesiuni ale Comitetului Miniștrilor și ale Adunării Consultative au avut loc imediat după intrarea în vigoare a Statutului, la Strasbourg, aici rămânând sediul Consiliului Europei³.

Organizația astfel creată a rămas de-a lungul primelor patru decenii o instituție vest-europeană. Istoria sa reflectă în fapt pe cea a continentului. Spre sfârșitul acestei prime faze a existenței sale, Consiliul Europei a atins cifra de 23 de membri. Contribuția sa majoră a constat în acea perioadă, în elaborarea unui ansamblu important de norme și acorduri de cooperare. După 1989, Consiliul Europei a constituit prima structură de primire a țărilor Europei Centrale și de Est, pe măsura opțiunilor acestora pentru democrație. Ca urmare a acestui proces spectacular și inedit, din Consiliu făceau parte în anul 1999, 41 de state europene. Vocația sa de organizație pan-europeană a fost deja demonstrată de o manieră clară și convingătoare⁴.

După căderea comunismului, Consiliul Europei a constituit prima structură deschisă țărilor Europei Centrale și de Est înscrise pe calea reformei democratice. Cea mai mare organizație strict europeană, Consiliul Europei numără în prezent 47 de state membre, contribuind astfel la crearea unui vast spațiu de securitate democratică. Orice stat european poate deveni membru al Consiliului Europei cu o condiție: ca el să accepte principiul supremației dreptului și să garanteze drepturile omului și libertățile fundamentale pentru toate persoanele aflate sub jurisdicția sa⁵.

Belarus este o țară aplicantă, statutul său de invitat special a suferit o suspendare ca urmare a nerespectării și încălcării principiilor democrației și drepturilor omului. Există și cinci state care dețin statutul de observator: Sfântul Scaun, Statele Unite, Canada, Japonia, Mexic.

La 4 octombrie s-au împlinit 20 de ani de când România a devenit membru la Consiliul

Europei în baza rezoluției nr. 37/1993 a Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei⁶. La data de 7 octombrie 1993, România a semnat documente statutare și Convenția Europeană a Drepturilor și Libertăților Fundamentale ale Omului, cu ocazia primului Summit al Consiliului Europei (Viena). Aderarea la Consiliu, organizație fondată pe principiile respectului pentru drepturile și libertățile fundamentale ale omului, pentru valorile democrației și ale statului de drept, a constituit o etapă obligatorie în promovarea demersurilor României de aderare la Uniunea Europeană (UE) și la Organizația Tratatului Nord-Atlantic (NATO)⁷.

Obiectivele Consiliului Europei și principalele domenii de activitate

Consiliul Europei reprezintă astăzi o organizație interguvernamentală ale cărei obiective sunt: protejarea drepturilor omului, a democrației pluraliste și a supremației dreptului; favorizarea conștientizării și încurajarea dezvoltării identității și diversității culturale ale Europei; căutarea soluțiilor pentru problemele cu care se confruntă societatea europeană: discriminarea minorităților, xenofobia, intoleranța, bioetica și clonarea umană, terorismul, traficul de ființe umane, crima organizată și corupția, cibercriminalitatea, violența contra copiilor etc.; dezvoltarea stabilității democratice în Europa prin susținerea reformelor politice, legislative și constituționale⁸.

Organele acestei organizații sunt: Comitetul Miniștrilor și Adunarea Parlamentară, asistate de un Secretariat General. Comitetul Miniștrilor este organismul decizional al Consiliului Europei și are în componența sa miniștrii afacerilor externe ai tuturor țărilor membre (sau reprezentanții lor permanenți).

Adunarea Parlamentară reprezintă organul deliberativ al Organizației. Membrii acesteia sunt desemnați de parlamentele naționale.

³ Statele care au semnat atunci Statutul au fost: Belgia, Danemarca, Franța, Irlanda, Italia, Luxemburg, Marea Britanie, Norvegia, Olanda și Suedia; acestora, de-a lungul timpului, li s-au mai alăturat și multe altele.

⁴ A se vedea Nicolae Ecobescu, *Manualul Consiliului Europei*, Centrul de Informare și Documentare al Consiliului Europei, București, 1999, p. 17.

⁵ A se vedea Andrei Popescu ș.a., op. cit., p. 26.

⁶ România a ratificat Statutul prin Legea nr. 64 din 4 octombrie 1993, publicată în M. Of., I, nr. 238 din 4 octombrie 1993. A se vedea pentru mai multe detalii și Irina Moroianu Zlătescu, Emil Marinache, Rodica Șerbănescu (coord.), *Principalele instrumente internaționale privind drepturile omului la care România este parte*, Volumul II Instrumente regionale, IRDO, București, 2006, p. 15 și urm.

⁷ <http://coe.mae.ro/node/1252>.

⁸ <http://www.coe.ro/istoric.html>.

Secretariatul General răspunde de principalele direcții strategice ale programului de lucru și de bugetul organizației și supraveghează organizarea și funcționarea curentă a organizației.

Alături de aceste organe, în cadrul Consiliului Europei mai ființează și Congresul Autorităților Locale și Regionale din Europa. Constituie un organ consultativ care reprezintă autoritățile locale și regionale. Guvernele, parlamentele naționale și autoritățile locale și regionale sunt, astfel, reprezentate separat. Conferința ONG-urilor Consiliului Europei reunește 400 de ONG-uri internaționale având un statut participativ pe lângă organizație. Comisariatul pentru drepturile omului este o instituție non-jurisdicțională a Consiliului Europei care are rolul de a promova educația, cunoașterea și respectul pentru drepturile omului în statele membre ale Consiliului Europei⁹.

Franceza și engleza sunt limbile oficiale ale acestei organizații, dar ca limbi de lucru mai sunt utilizate germana, italiana și rusa.

Activitatea Consiliului Europei privește toate domeniile de interes pentru societatea europeană, mai puțin problemele de apărare națională. Drepturile omului și democrația pluralistă, statul de drept și securitatea cetățeanului, combaterea rasismului, xenofobiei și a intoleranței, protecția minorităților naționale, coeziunea socială și calitatea vieții, coeziunea culturală și pluralismul cultural, cooperarea judiciară sunt tot atâtea centre de interes ale Consiliului Europei¹⁰.

Recunoscând rolul fundamental al organizației de la Strasbourg, România, prin faptul că a devenit membră a Consiliului Europei, a devenit parte la 88 de convenții ale Consiliului Europei și a semnat alte 20¹¹

⁹ <http://www.coe.ro/istoric.html>.

¹⁰ A se vedea Andrei Popescu ș.a., op. cit., p. 29.

¹¹ Dintre care cele mai importante amintim: Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (ratificată de România la 18 mai 1994) și cele 14 protocoale adiționale; Carta autonomiei locale (din 17 noiembrie 1997); Convenția europeană pentru prevenirea torturii și a pedepselor sau tratamentelor crude, inumane sau degradante, precum și cele două protocoale adiționale la această convenție (din 4 octombrie 1994); Convenția-cadru pentru protecția minorităților naționale (din 11 mai 1995, România fiind prima țară care a ratificat această convenție); Carta europeană a limbilor regionale sau minoritare (în curs de

România beneficiază în prezent de o percepție bună și credibilitate atât la nivelul conducerii organizației cât și al statelor membre. În perioada 17 noiembrie 2005 – 19 mai 2006, România a exercitat președinția Comitetului de Miniștri, principalul organ decizional al organizației. Mandatul românesc a fost orientat în funcție de deciziile adoptate de ultimul Summit al Consiliului Europei (Varșovia, 2005), urmărind cu prioritate promovarea standardelor democratice și a bunei guvernări, protecția drepturilor fundamentale, dezvoltarea unor societăți inclusive și asigurarea coerenței arhitecturii instituționale europene¹².

Contribuția Consiliului Europei la protejarea și promovarea drepturilor omului

Îmbunătățirea continuă a protecției drepturilor omului este una dintre misiunile fundamentale ale Consiliului Europei. În acest scop, el și-a stabilit patru direcții principale de acțiune: realizarea unor sisteme de control și de protecție eficace a drepturilor și libertăților fundamentale; identificarea noilor amenințări la adresa drepturilor omului și a demnității umane; sensibilizarea publicului asupra importanței drepturilor omului; promovarea educației și a formării profesionale în materia drepturilor omului.

Primul document regional cu privire la drepturile omului creat de Consiliul Europei și care consacră standardele acestuia în materie este *Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale*, semnată la Roma la 4 noiembrie 1950 și intrată în vigoare la 3 septembrie 1953¹³. Convenția a reprezentat primul document care a pus în discuție crearea unei ordini publice europene, Comisia Europeană identificând, prin aplicarea

a fi ratificată); Carta socială europeană (revizuită) din 7 mai 1999; Convenția europeană pentru reprimarea terorismului, adoptată la Strasbourg, la 27 ianuarie 1977, ratificată de România la 2 mai 1997; Convenția europeană de asistență judiciară mutuală în materie penală și Protocolul adițional la aceasta, ratificate de România la 9 decembrie 1998; Convenția Consiliului Europei pentru combaterea traficului de ființe umane, semnată de România la 16 mai 2005 și aflată în curs de ratificare; Convenția Consiliului Europei pentru prevenirea terorismului, semnată de România la data de 16 mai 2005, etc.

¹² <http://administraresite.edu.ro/index.php/articles/c850/>.

¹³ A fost ratificată de țara noastră prin Legea nr. 30/1994 și publicată în M. Of., I, nr. 135 din 31 mai 1994.

acesteia, existența unei ordini publice a democrațiilor libere ale Europei¹⁴.

Convenția garantează un întreg ansamblu de drepturi fundamentale, printre care: dreptul la viață, la protecție împotriva torturii și a tratamentelor inumane, la libertate și securitate, la un proces echitabil, la respectarea corespondenței și a vieții private și familiale, la libertatea de exprimare, inclusiv libertatea presei, la libertatea de gândire, conștiință și religie, cât și la libertatea de reuniune pașnică și de asociere. De-a lungul timpului, prin Protocoloalele adiționale au mai fost adăugate și alte drepturi față de cele recunoscute prin Convenție, cum ar fi: abolirea pedepsei cu moartea (Protocolul nr. 6), garanții procesuale în cazul expulzării străinilor (Protocolul nr. 7), interzicerea generală a discriminării (Protocolul nr. 12), abolirea pedepsei cu moartea în orice situație (Protocolul nr. 13) etc.

Implicarea Consiliului Europei în protejarea drepturilor omului nu se limitează doar la textul Convenției și la controlul respectării sale, acțiunea sa vizând, în egală măsură, reafirmarea și consolidarea întregului cadru democratic, cu toate elementele sale constitutive: pluralism politic, buna funcționare a instituțiilor democratice, supremația dreptului, protecția minorităților, lupta împotriva intoleranței, drepturile străinilor, susținerea educației, protecția mediului etc¹⁵.

Ca și celelalte instrumente internaționale de protecție a drepturilor omului, Convenția reflectă, în întreaga ei economie, interdependența dintre pacea și securitatea internațională și respectul drepturilor omului. Conform preambulului său, libertățile fundamentale constituie „înseși bazele justiției și păcii în lume”¹⁶.

Această Convenție stabilește pentru statele membre un control supranațional al drepturilor omului. Astfel, pentru a se asigura respectarea angajamentelor ce decurg din Convenție, a fost înființată Curtea Europeană a Drepturilor Omului, cu sediul la Strasbourg. Curtea poate fi sesizată, printr-o cerere, de orice persoană

fizică, orice organizație neguvernamentală sau orice grup de particulari care se pretinde victimă a unei încălcări de către unul dintre statele membre a unor drepturi recunoscute de Convenție sau Protocoloalele sale. De reținut este că, Curtea poate fi sesizată doar după epuizarea căilor de recurs interne, așa cum se înțelege din principiile de drept internațional general recunoscute, și într-un termen de 6 luni, începând cu data deciziei interne definitive¹⁷.

Potrivit art. 41 dacă Curtea declară că a avut loc o încălcare a Convenției sau a Protocoloalelor sale și dacă dreptul intern al statului pârât nu permite decât o înlăturare incompletă a consecințelor acestei încălcări, Curtea acordă părții lezate, dacă este cazul, o reparație echitabilă. Bogata jurisprudență a Curții în materia cauzelor contra României, stă mărturie cu privire la nivelul de încălcare a drepturilor omului din România¹⁸.

Din analiza statisticilor existente se observă tendința ascendentă a plângerilor înregistrate la Curtea Europeană a Drepturilor Omului în ultimii ani din partea tuturor statelor membre, iar pentru a avea o imagine mai completă cu privire la importanța fundamentală a acestei instanțe și a contribuției sale incomensurabile la protejarea drepturilor omului, trebuie menționat că, de la începutul funcționării acestei instanțe și până în prezent, țara noastră a fost obligată la plata unei sume de peste 50 de milioane de euro drept despăgubiri persoanelor ale căror drepturi au fost încălcate.

Datorită faptului că, Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale reglementa numai drepturi civile și politice, Consiliul Europei a adoptat un alt document - *Carta Socială Europeană*-care a fost semnat la 18 octombrie 1961 și a intrat în

¹⁷ Art. 34 și 35 din Convenția europeană a drepturilor omului, Ed. Hamangiu, București, 2013, p. 17.

¹⁸ Conform unui comunicat al Curții, din totalul de 155.500 de cereri aflate pe rolul Curții de la Strasbourg la data de 30.09.2011, 12.950 erau îndreptate împotriva României (aproximativ 8,3%). România ocupă locul 3 în clasament, după Rusia (43.050 de cereri – 27,7%) și Turcia (17.250 de cereri – 11,1%), iar la data de 11.10.2011 numărul cererilor îndreptate împotriva României a crescut la 15.140. Majoritatea plângerilor au ca obiect pretinsa încălcare a art. 1 din Protocolul nr. 1 adițional la Convenție - dreptul la respectarea proprietății (38%), a art. 6 din Convenție – dreptul la un proces echitabil (30%) sau durata procedurii (7%) ori a art. 5-dreptul la libertate și siguranță (6%)

¹⁴ A se vedea Nicolae Purdă, Nicoleta Diaconu, *Protecția juridică a drepturilor omului, ediția a II-a revizuită și adăugită*, Ed. Universul Juridic, București, 2011, p. 83.

¹⁵ A se vedea Andrei Popescu ș.a., op. cit., p. 30.

¹⁶ A se vedea Bianca Selejan-Guțan, *Protecția europeană a drepturilor omului, Ediția 4*, Ed. C.H.Beck, București, 2011, p. 30.

vigoare la 26 februarie 1965. Carta Socială Europeană completează dispozițiile Convenției din 1950, stabilind un sistem de protecție pentru drepturile economice, sociale și culturale și proclamă o listă de 19 drepturi și principii, dintre care menționez: dreptul la muncă, dreptul la remunerație echitabilă, la organizare și negociere colectivă, dreptul copiilor și femeilor angajate la protecție, dreptul la îngrijire socială și medicală, dreptul la pregătire și îndrumare profesională etc¹⁹.

Carta Socială Europeană trebuie înțeleasă ca un sistem care cuprinde cinci instrumente juridice: Carta Socială Europeană, intrată în vigoare în 1965 și care are rolul de a garanta drepturile fundamentale sociale și economice, venind să completeze Convenția europeană a drepturilor omului, care protejează drepturile civile și politice; Protocolul adițional din 5 mai 1988, care a mai adăugat alte 4 drepturi la cele inițiale; Protocolul de amendare din 21 octombrie 1991, care conține dispoziții privind mecanismul de control al Cartei; Protocolul adițional din 9 mai 1995 care dă posibilitatea partenerilor sociali și organizațiilor non-guvernamentale de a efectua plângeri colective; Carta Socială Europeană revizuită la 3 mai 1996, care a extins numărul drepturilor garantate la 31.

Carta a fost revizuită întrucât s-a simțit nevoia adaptării sale la evoluțiile sociale și economice, iar cu ocazia revizuirii a fost lărgit câmpul său de aplicare la o serie de noi drepturi economice și sociale, prin modificarea sau completarea unor dispoziții, cum ar fi: dreptul la o locuință decentă; dreptul la protecție în caz de concediere; dreptul salariaților la demnitate; consolidarea egalității dintre bărbați și femei; dreptul la protecție împotriva sărăciei și a excluziunii sociale; extinderea interzicerii discriminării.

Așadar, drepturile garantate de Cartă sunt de două categorii. Prima categorie vizează condițiile de muncă, aici fiind incluse drepturi cum ar fi: dreptul la muncă, la orientare și formare profesională, protecția mediului de muncă cu tot ce include acesta-condiții de muncă, salariu echitabil, nediscriminarea femeilor în raport cu bărbații în cadrul raporturilor juridice de muncă, drepturile sindicale etc.

¹⁹ A se vedea Nicolae Purdă ș.a., op. cit, p. 86.

A doua categorie vizează coeziunea socială și include drepturi precum: dreptul la protecția sănătății, dreptul la securitate socială, dreptul la asistență socială și medicală, dreptul de a beneficia de servicii sociale; egalitatea dintre femei și bărbați, drepturile copiilor și adolescenților, mamelor, familiilor, persoanelor handicapate, lucrătorilor migranți și familiilor acestora, persoanelor vârstnice; consolidarea dreptului copiilor și adolescenților la protecție socială, juridică și economică etc.

Pentru România²⁰, ratificarea Cartei Sociale Europene revizuite are semnificația unui angajament politic de promovare și asigurare a standardelor sociale, reconfirmându-și angajamentul de a-și adapta mecanismele legale și instituționale la standardele și valorile specifice democrațiilor europene, obligațiile rezultate în urma aderării la acest tratat internațional impunând continuarea reformelor interne în toate domeniile vieții sociale, cu scopul de a contribui la asigurarea unei reale protecții sociale a cetățenilor atât în mediul de muncă cât și în afara acestuia²¹.

Pentru consolidarea stabilității continentului European, în special după dispariția regimurilor comuniste, un nou elan a fost dat la cel mai înalt nivel Consiliului Europei prin intermediul Summit-urilor șefilor de stat și de guvern. Trei Summit-uri au avut loc până în prezent. La Viena, în 1993, liderii politici ai celor 32 de state care erau atunci membre ale organizației au fixat direcția de acțiune în vederea extinderii, răspunzând, astfel, noilor provocări ale momentului²².

La Strasbourg, în 1997, șefii de stat și de guvern ai celor 40 de state membre de atunci au adoptat un plan de acțiune bazat pe patru principii fundamentale: democrația și drepturile omului, coeziunea socială, securitatea cetățenilor și educația pentru democrație și diversitatea culturală. Cel de-al treilea Summit s-a ținut în zilele de 16 și 17 mai 2005 la Varșovia (Polonia). Scopul propus a constat în definirea obiectivelor și priorităților Consiliului

²⁰ România a semnat Carta Socială Europeană revizuită a Consiliului Europei la data de 14 mai 1997 și a ratificat-o prin Legea nr. 74 din 3 mai 1999, publicată în M. Of., I, nr. 193 din 4 mai 1999.

²¹ <http://www.mmuncii.ro/pub/imagemanager/images/file/Domenii/Relatii>

²² <http://www.coe.ro/istoric.html>

Europei în cadrul noului său mandat politic, reafirmându-se totodată valorile și principiile sale guvernamentale, spre a putea răspunde sfidărilor noului secol²³.

Organizația se concentrează tot mai mult pe activitatea de prevenire a încălcărilor drepturilor omului; tocmai în acest scop, a fost elaborată Convenția europeană pentru prevenirea torturii și a tratamentelor inumane sau degradante, în anul 1987, care are ca obiectiv prevenirea maltratării persoanelor private de libertate.

Concret, se desemnează un comitet de experți care vizitează locurile de detenție, aici intrând penitenciare, comisariate, cazărmi etc., locuri unde sunt deținute persoane private de libertate, le intervievează în absența martorilor și formulează recomandări pe care le include într-un raport ce servește ca punct de discuție cu statul interesat.

Au mai fost elaborate și alte multe instrumente, convenții, acorduri, declarații, rezoluții, recomandări, de mare importanță, vizând diverse probleme cum sunt: adopția de copii, statutul juridic al copiilor născuți în afara căsătoriei, prevenirea torturii și a pedepselor sau tratamentelor inumane sau degradante, limbile regionale sau minoritare, protecția minorităților naționale etc²⁴.

Începând cu anul 1989, Adunarea Parlamentară a Consiliului Europei și-a adus o contribuție decisivă la gestionarea crizelor politice din Europa, iar dezbaterile sale pe aspecte politice au fost adesea bazate pe concluziile misiunilor organizate pe teren, pe observarea alegerilor și pe instaurarea unui dialog permanent cu statele în cauză, consolidându-se astfel, rolul politic al Consiliului Europei.

Și pe viitor, Consiliul Europei va continua să supună atenției comunității internaționale obiective principale, cum ar fi: apărarea drepturilor omului, a democrației și a statului de drept, promovarea drepturilor sociale și a coeziunii sociale, punerea în valoare a diversității culturale, combaterea rasismului, a intoleranței și xenofobiei, dezvoltarea educației pentru cetățenie democratică, elaborarea unor măsuri împotriva terorismului, crimei organizate, corupției, criminalității informatice,

precum și o serie de măsuri vizând bioetica, clonarea și traficul cu ființe umane.

Rezumând cele arătate până acum, se poate spune că, prin activitatea sa în domeniul drepturilor omului și cu ajutorul convențiilor și celorlalte instrumente legislative, Consiliul Europei a urmărit și continuă să urmărească: protejarea drepturilor civile și politice, grație procedurilor prevăzute de Convenția europeană a drepturilor omului; protejarea drepturilor sociale și economice prin mecanismul Cartei Sociale Europene; protejarea persoanelor private de libertate, prin intermediul vizitelor efectuate de Comitetul european pentru prevenirea torturii și a pedepselor sau tratamentelor inumane sau degradante; protejarea drepturilor minorităților naționale prin intermediul Convenției-cadru pentru protecția minorităților naționale; promovarea egalității între bărbați și femei; combaterea rasismului, xenofobiei, antisemitismului și intoleranței; consolidarea libertății de exprimare și de informare prin mijloacele de comunicare în masa și libera circulație a ideilor și informațiilor dincolo de frontiere²⁵.

Consiliul Europei are ca scop fundamental apărarea drepturilor omului, a democrației și a preeminenței dreptului în întreaga Europă și este cea mai veche instituție politică europeană. Această organizație are meritul de a fi elaborat și adoptat singura convenție internațională în materia drepturilor omului care are forță executorie.

Faptul că, Consiliul Europei a adoptat Convenția europeană a drepturilor omului a conferit o importanță istorică acestei organizații; această Convenție are o însemnătate specială pentru promovarea și protejarea drepturilor omului în întreaga lume, începând cu perioada de după al doilea război mondial.

Convenția, la rândul său, are meritul de a constitui primul tratat în materia drepturilor omului din lume și, pentru a exista un control asupra modului său de aplicare, tot Convenția are meritul de a fi determinat înființarea primei Curți internaționale unde pot fi depuse plângeri în materia drepturilor omului.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului reprezintă instanța europeană cea mai reprezentativă în domeniul drepturilor omului.

²³ <http://www.coe.ro/istoric.html>.

²⁴ A se vedea Irina Moroianu Zlătescu, *Instituții europene și drepturile omului*, IRDO, București, 2008, p. 23.

²⁵ http://www.see-educoop.net/education_in/pdf/counc_of_eur_and_prot_of_hum_rights-oth-rmn-t01.pdf.

Aceasta a fost creată în vederea soluționării plângerilor în materia drepturilor omului provenite din statele membre ale Consiliului Europei și are rolul de a veghea la respectarea dispozițiilor Convenției europene a drepturilor omului și a Protocoloalelor sale de către statele care le-au ratificat. Aceste Protocoale sunt puse la dispoziția statelor membre spre semnare și ratificare, cum a fost recent și cazul Protocolului nr. 15, deschis spre semnare la 24 iunie 2013. Acesta prevede o serie de modificări, printre care și reducerea termenului de introducere a cererilor la Curtea Europeană de la 6 luni la 4 luni. Dezvoltarea unor tehnologii de comunicare mai rapide, pe de o parte, și durata echivalentă a termenelor de recurs în vigoare în statele părți la Convenție, pe de altă parte, au constituit argumente în favoarea reducerii acestui termen.

Considerăm că acest demers nu este benefic pentru cetățenii ale căror drepturi are menirea a le proteja Convenția și ar putea constitui o limitare a accesului la Curte. Această modificare va avea ca rezultat reducerea numărului de cereri introduse la această instanță, dar nu ca urmare a reducerii numărului de încălcări ale drepturilor omului, ci ca urmare a acestei limitări introduse de Protocolul nr. 15.

Prin faptul că România a ratificat Convenția europeană a drepturilor omului, a fost deschisă calea petițiilor individuale în fața Curții Europene a Drepturilor Omului din partea persoanelor fizice și juridice române, putând fi astfel monitorizat gradul de încălcare a drepturilor omului la nivelul fiecărui stat și sancționate aceste încălcări. Jurisprudența dezvoltată în cadrul acestei Curți este cea mai extinsă în comparație cu alte sisteme internaționale și ilustrează perfect încrederea pe care cetățenii au în această instanță. De aceea, apreciem că ar fi necesară găsirea unor soluții

care să nu-l dezavantajeze pe cetățean în demersul său de a se adresa Curții și, dimpotrivă, să-i creeze posibilități mai largi de a face cunoscute acestei instanțe încălcările drepturilor sale fundamentale.

Numeroase state au ratificat Convenția, dobândind astfel, dreptul de a se adresa Curții Europene a Drepturilor Omului, însă nevoia unei cooperări regionale mai strânse a determinat Consiliul Europei să adopte norme de drept social cu aplicare europeană. A creat astfel, Carta Socială Europeană care reglementează relațiile de muncă și protecție socială care, de asemenea, prezintă o importanță deosebită în contextul economico-social actual, când s-au înmulțit și diversificat raporturile juridice din domeniul muncii și securității sociale și chiar este necesară impunerea anumitor reguli pentru statele membre.

Așadar, dacă vorbim de contribuția Consiliului Europei la promovarea și protejarea drepturilor omului este suficient să amintim doar că această organizație are meritul de a fi elaborat cele mai importante tratate internaționale în materia drepturilor omului, care aveau să constituie punctul de plecare pentru alte noi acorduri, convenții și să dezvolte importante mecanisme de protejare a drepturilor omului în întreaga lume. Iar dacă amintim și de Curtea Europeană a Drepturilor Omului, ca instrument de monitorizare a modului de aplicare al Convenției, și analizăm jurisprudența tot mai bogată a acesteia de la an la an, avem imaginea completă a imensei contribuții pe care o aduce Consiliul Europei la protejarea drepturilor omului.

Putem spune, fără riscul de a exagera, că nu s-ar putea concepe o societate internațională democratică în absența organizației Consiliului Europei.